

การสร้างควมมีส่วนร่วมเพื่อความยั่งยืนของระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำของชาวไทยภูเขา
CREATING A PARTICIPATION TO SUSTAIN THE WATER QUALITY IMPROVEMENT
SYSTEM OF HILL TRIBE PEOPLE

พรเพชร ศักดิ์ศิริชัยศิลป์¹ พัฒนา สมาธิ² และ วิโรจน์ วัชรเกียรติศักดิ์¹

¹สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย

²ศูนย์อนามัยกลุ่มชาติพันธุ์ ชายขอบ และแรงงานข้ามชาติ กรมอนามัย

น้ำดื่มสะอาดเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อชีวิตมนุษย์ องค์การสหประชาชาติ (UN) กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ SDGs 6 การจัดการน้ำและสุขาภิบาล ให้ทุกประเทศมีการจัดการน้ำ ให้สะอาดเพื่อบริการประชาชน อย่างครอบคลุมและเท่าเทียม ชุมชนชาวไทยภูเขาที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร์ เขตพื้นที่ต้นน้ำในโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ใช้น้ำประปาภูเขาเป็นแหล่งน้ำหลักในการ อุปโภคบริโภค ซึ่งคุณภาพไม่เหมาะสมสำหรับการดื่ม จากการเก็บตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำประปาภูเขา พบว่า มักมีปัญหาด้านความขุ่น สี และที่สำคัญคือ การปนเปื้อนจุลินทรีย์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของ ประชาชน เพื่อให้ชุมชนชาวไทยภูเขามีน้ำบริโภคที่สะอาด ปลอดภัย และทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้อย่าง ยั่งยืน ต้องเน้นสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้คนในชุมชนได้ทราบถึงปัญหาคุณภาพน้ำ และสามารถปรับปรุงคุณภาพน้ำได้ด้วยชุมชนเอง โดยการศึกษาพัฒนาระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำบริโภคครั้งนี้ จะเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนต้นแบบ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ง่าย เหมาะสมกับบริบทและสภาพปัญหา ของพื้นที่ ชุมชนสามารถสร้าง ดูแลรักษา และแก้ไขปัญหาได้ รวมถึงการให้แนวคิดในการพัฒนาระบบในชุมชน และเป็นที่ศึกษาดูงานเพื่อการต่อยอดไปใช้ในพื้นที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ประสิทธิภาพผลการปรับปรุง คุณภาพน้ำบริโภค พบว่า สามารถลดสีในน้ำได้ร้อยละ 10.3-50.9 การปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรีย ลดลง ร้อยละ 35.2-96.0 ฟิคัลโคลิฟอร์มแบคทีเรีย ลดลงได้ร้อยละ 58.8-100 จากการสังเกตด้วยสายตาและชิม รสชาติ พบว่า น้ำบริโภคใส ไม่มีตะกอน ไม่มีกลิ่นหรือรสชาติผิดปกติ ประชาชนส่วนใหญ่รู้สึกมั่นใจในคุณภาพ น้ำดื่ม ถึงร้อยละ 91.4 พึงพอใจระดับดีมาก ร้อยละ 34.3 รองลงมาคือ ระดับดี ร้อยละ 25.7